

Beata Halicka

POLSKI DZIKI ZACHÓD

Przymusowe migracje
i kulturowe osvajanie Nadodrza
1945-1948

przekład
Aleksandra Łuczak

Kraków

Spis treści

Podziękowanie	7
1. Wprowadzenie	11
1.1. Stan badań	16
1.2. Podstawowe pojęcia	25
1.3. Źródła i metody	33
2. Nadodrze i „Polski Dzik Zachód”	51
3. „Najtrudniejszy język świata” – literackie wprowadzenie do tematu	60
4. Dekonstrukcja Nadodrza	70
4.1. „Nie mieliśmy pojęcia o tym wszystkim, co się działo na Wschodzie...”	70
4.2. „Naród panów” i polscy robotnicy przymusowi w Nadodrze	77
4.3. Ucieczka Niemców widziana oczami polskich robotników przymusowych	87
4.4. „Kiedy weszli ruscy...”	106
5. Przyłączenie z przeszkodami	131
5.1. Droga Nadodrza do nowego państwa polskiego	131
5.2. Radzieckie komendantury i pierwsi polscy osadnicy	136
5.3. „Traktować Niemców tak, jak oni traktowali nas”	143
6. <i>Poland on the move</i> – wędrówka ludów	154
6.1. Tak zwana repatriacja Polaków ze Wschodu – w bydlęcych wagonach na łono ojczyzny?	159
6.2. Przesiedlenia wewnątrzpaństwowe – w poszukiwaniu lepszego życia	176
6.3. Z pracy przymusowej na „Ziemie Odzyskane”	193
7. Przyjazd nad Odrę	198
7.1. W obcym, wyludnionym świecie	199
7.2. Byle dach nad głową na początek czy polowanie na najpiękniejszy dom?	203
7.3. Okres przejściowy – Niemcy i Polacy mieszkają razem	205

8.	Próba typologii nowych osadników	211
8.1.	Siedzenie na walizkach i zmęczone życiem ofiary wojny . .	217
8.2.	„Szabrownicy” – powojenni wędrowni ludzie interesu? . .	220
8.3.	Zapaleni pionierzy „Ziem Odzyskanych”	226
9.	Oswajanie przestrzeni	235
9.1.	Sprzątanie po wojnie	241
9.2.	Nowe szkoły, instytucje, stowarzyszenia – społeczeństwo się organizuje	251
9.3.	Życie religijne i oswajanie niemieckich kościołów	268
9.4.	Początki rolnictwa oraz skutki niepełnej reformy rolnej . .	279
9.5.	Pionierski duch drobnych przedsiębiorców oraz niegospodarność państwa	293
9.6.	Niemiecka siła robocza i wysiedlenie Niemców	303
9.7.	Nowy układ sił i referendum z 1946 roku – za czym tak naprawdę głosowano?	318
10.	Nowe społeczeństwo – mieszanka kulturowa i etniczna	333
10.1.	Poznaniacy, Polacy z centrum kraju i z Kresów, autochtoni, Żydzi, Ukraińcy, Niemcy, Romowie, Grecy, repatrianci z Europy Zachodniej i Południowej oraz późni wysiedleńcy z ZSRR	337
10.2.	Utrata różnorodności kulturowej a idea państwa jednolitego narodo-wo	363
10.3.	Budowanie nowego społeczeństwa – próba podsumowania	366
11.	O micie „Polskiego Dzikiego Zachodu” dekadę później	370
	Wykaz źródeł i literatury	393
	Źródła ilustracji	421
	Indeks osób	423
	Indeks miejscowości	431